

Projekt 'Mere liv i Susåen' inviterede til informationsmøde i Herlufmaglehallen d. 5. februar 2020 – noter af Rolf Lehrmann, DN Sorø

Det offentlige møde var etableret i anledning af at EU har godkendt den nye projektstrækning mellem Rødebro og Vester Broby i Øvre Suså.

Fra DN Sorø/Friluftsrådet Sydvestsjælland deltog Rolf Lehrmann, som tog en række billeder, som ses her:

<https://photos.app.goo.gl/HdcN5UPvjCanFViAA>

Projektets meget oplysende hjemmeside, med billeder af bl.a. malermuslingen, mellemværterne og Susåen ses her:

<https://www.merelivisusaaen.dk/>

På mødet fortalte projektfolkene, primært fra Næstved Kommune, om mulighederne for vandløbsforbedringer til gavn for den tykskallede malermusling og generelt for livet i Susåen.

Næsten 100 deltagere havde fundet vej til Hallen, primært lodsejere omkring Susåen, men også mange andre interesserede samt pressen havde fundet vej, ligesom repræsentanter for de 4 kommuner, som synes at samarbejde forbilledligt om projektet, nemlig Næstved, Faxe, Ringsted og Sorø Kommuner

Generelt var stemningen god, konstruktiv og nysgerrig, det var tydeligvis vel modtaget, at de mere kontroversielle dele af det tidligere projekt var taget ud.

Niels Hav Hermansen var aftenens vært og gav straks ordet til udvalgsformand i Næstved Kommune, Helle Jessen, som bød velkommen og straks gav ordet videre til Sofia Kølmel, som levende fortalte om den tykskallede malermusling og dens spændende livscyklus.

Malermuslingen kendes pt. kun fra 2 å-systemer i Danmark, nemlig Odense Å og Susåen og den er truet af udryddelse i hele Europa. Malermuslingen har formentlig været rimelig almindelig tilbage i tiden, men den kraftige forurening op gennem 1960-erne medførte så stor fiskedødelighed, så dens mellemværter i livscyklussen forsvandt og dermed også dens muliggeder for at formere sig. Det betyder, at der så vidt vides kun finde 4-6 individer tilbage af den tykskallede malermusling i Susåsystemet, inkl. Torpe Kanal, og disse eksemplarer er meget gamle, så arten er på randen af udryddelse.

Projektet går ud på at gen-introducere mellemværterne, dvs., Elritse og den Hvidfinnede Ferskvandsulk. Malermuslingens livscyklus kræver, at dens æg sætter sig fast i gællerne af en af netop disse 2 arter, hvor de dels får næring i en kort periode og dels bliver ført til andre dele af åen, gerne gode steder med iltrigt vand, hvor larverne kan falde af gællerne og indtage deres position som fastliggende muslinger.

Elritserne skaffer man fra Odense Å, hvor man endda har været så heldige at få 'inficerede' Elritser, dvs. fisk som er bærere af larver af malermuslingen til supplement af de få individer, som findes i dag. Den Hvidfinnede Ferskvandsulk har man skaffet fra Sverige. Fisken er tidligere kendt fra Susåen i Danmark, så det er en genudsætning. Det er absolut ikke enkelt at sende fisk over grænsen, men alle tilladelser er indhentet og en import gennemført.

Det er ikke hele den 38 km lange strækning, som skal have et løft i forbindelse med projektet, men en lang række strækninger à 100 m, i alt forhåbentlig 10 km. Hvis mange lodsejere viser interesse, så er længere strækninger meget ønskelige. Der er ikke afsat penge i budgettet til egentlige erstatninger til lodsejere, men der er afsat i alt 2,4 mio. til de anlæg, som skal sikre bedre forhold for fisk og muslinger og biodiversiteten i det hele taget. Mange af aftenens dialogboder var afsat for en snak med lodsejerne om de muligheder der er, for at melde ind med steder, hvor forholdene for livet i åen kunne forbedres, f.eks. med udlægning af sten, etablering af gydebanks, optagning

af genstridige planter i å-bunden, såsom pindsvineknop, plantning af træer i å-kanten for skyggegivning, etablering af kanoisætningspladser samt etablering af større sandfang, som Kommunen så kan opgrave efterfølgende.

Budgettet lyder på i alt 7 mio. fra EU, som er fordelt på disse poster:

- Undersøgelse: 1,4 mio.
- Fisk og muslinger: 2,5 mio.
- Anlæg: 2,4 mio.
- Erstatninger: 0,3 mio.
- Information: 0,5 mio.

Derudover kommer en række udgifter til projektmedarbejderne o.lign., disse udgifter betales af de deltagende kommuner.

Tidsplanen indeholder i 2020 primært dialogen med lodsejerne og de første anlægsarbejder samt fortsat udsætning af fisk. Arbejdet med disse punkter fortsætter indtil 2024, hvorefter man kan gå over til effektovervågning og udarbejdelse af endelig rapport til EU. Efter projektperioden er det Næstved Kommunes ansvar fortsat at værne om den tykskallede malermusling og dens mellemværter.

Aftenen blev afsluttet med en række spørgsmål fra salen, som blev besvaret af diverse eksperter fra forvaltningen.

Det første væsentligste spørgsmål var om vandkvaliteten var undersøgt og om det på den baggrund kunne forventes, at projektet kunne blive en succes. Næstved Kommune kunne godt stå inde for målingerne og at forureningen med både kvælstof og fosfor var på et acceptabelt niveau i åen.

Det andet væsentlige spørgsmål var om gennemstrømningen og dermed afstrømningen fra arealerne omkring ville blive påvirket negativt. Svaret var, at de aktuelle ændringer ikke ville give negative påvirkninger, men også at projektet ikke kunne ses som et klimaprojekt med opmagasinering af vand ved store nedbørsmængder, det var der slet ikke afsat midler til i det aktuelle projekt.

Det blev pointeret, at henvendelser omkring forholdene langs åen håndteres af Næstved Kommune, så det er der man skal henvende sig.

Aftenen sluttede med en lille filmstump fra et åløb i Tyskland, hvor man kunne se malermuslinger skyde deres æg ud fra hunnerne og midt ud i åløbet, for at få spredt æggene til der hvor fiskene, dvs. mellemværterne, svømmer rundt, meget spektakulært.

En fin orienteringsaften, som man må håbe kan få rigtig mange af lodsejerne til at melde sig som interessenter.

Herlufmagle 5. februar 2020.